

Pashori Lal and another v. Punjab State (S. S. Dewan, J.)

ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੌੜੇ ਹਨ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੂਲ ਭੁਲੇਖੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਨਿਵਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਮਿਤੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿ-ਟਰਮੀਨਸ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੈਕਸ਼ਨ 12 ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

15. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਇੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਨ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ। ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-1 ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

16. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲੀ ਅਤੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਫੋਰਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ, ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ।

17. ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪਰ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐਚ. ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਐਸ. ਐਸ. ਦੀਵਾਨ ਜੇ.

ਪਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਜਵਾਬਦਾਤਾ।
ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤੀ. 1979 ਦਾ ਨੰਬਰ 983-ਐੱਮ .

25 ਅਪ੍ਰੈਲ 1979

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (V of 1898)— ਧਾਰਾ 423(1)— ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ—ਕੇਸ ਰਿਮਾਂਡ ਐਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ—ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ—ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ.

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 423 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਮਾਂਡ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਕਿ a; ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਨਵੇਂ ਗਵਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਸਹਿਤਾ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁੜ-ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। (ਧਾਰਾ 6 ਅਤੇ 7)।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਰ.ਐਸ.ਘਈ.

ਡੀ ਐਸ ਕੀਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

(1) ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੀ.ਆਰ. ਮਿਸ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰ. 983-ਐੱਮ ਅਤੇ 985-ਐੱਮ ਆਫ 1979। ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ, ਧਾਰਾ 482, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ? ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੂਪਨਗਰ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਖਰੜ ਵੱਲੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਮੇ ਡਾਇਟੀਜ਼ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। 1,000/- ਜਾਂ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ

ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ।

(2) ਹੁਣ ਮੈਂ Cr ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਮਿਸ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ: 983-ਐਮ ਆਫ਼ 1979। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 23 ਜਨਵਰੀ, 1974 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਰੂਪਨਗਰ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀਤਾ ਰਾਮ, ਦੇਵ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਗੋਦਾਮ 'ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ

ਕੈਂਪ ਮੁਬਾਰਕਪੁਰ ਅਤੇ 80 ਬੋਰੀਆਂ ਚਿੱਟਾ ਨਮਕ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ। ਪੋਟੀ- ਚਿੱਟੇ ਨਮਕ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਡਬਲਯੂ ਪਰਮਿਟ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ^{ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।} ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਹਰੇਕ ਥੈਲੇ ਤੋਂ ਨਮੂਨੇ ਲਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਥੈਗਾਂ ਅਤੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ, - ਐਮਡੀਈ ਰਿਕਵਰੀ ਮੀਮੋ ਐਕਸ. ਪੀ.ਸੀ. ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਥਾਣਾ ਮੁਬਾਰਕਪੁਰ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਐੱਫ., ਰਸਮੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਐਕਸ. PF/4, ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਬਲਿਕ ਐਨਾ ਲਿਸਟ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਨੇ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਲੂਣ ਪਾਇਆ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਇਓਡੀਨ ਜਾਂ ਆਇਓਡੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਇਓਡੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੂਪਨਗਰ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ।

(4) ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਐਨਾਲਿਸਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਐਕਸ. ਪੀ-81 ਤੋਂ ਪੀ-161, ਧਾਰਾ 293, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਨੂੰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡੀ.ਬੀ.

ਲਾਲ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ 1975 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1512, 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, 1978

(5) ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ?

7.8

II)

i.L.R. Punjab and Haryana

(1980)1

ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 435/439 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਨਿਆਪੂਰਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕਰੇ। ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

(6) ਮਾਨਯੋਗ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਵਿਦਵਤਾ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਿਮਾਂਡ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 423 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 423(1) ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਅਪੀਲੇਟ ਕੋਰਟ ਫਿਰ ਕੇਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ, ਜੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 411-ਏ, ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 417 ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ, ਜੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ- , ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ, ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ-

(ਬੀ) ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ;

- (1) ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਮੁਕਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ, ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ, ਜਾਂ (2) ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ, ਜਾਂ , ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਾਕ, ਟੋਰ,
- (3) ਅਜਿਹੀ ਕਮੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਬਦਲੋ

Pashori Lal and another v. Punjab State (S. S. Dewan, J.)

ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਪਰ, ਧਾਰਾ 106, ਉਪ-ਸੈਕੰਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ। (3), ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ;

x x x x

(7) ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਆਰਡਰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਟਾਇਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿੱਥੋਂ ਲਿੰਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਨੁਕਸ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਸਨ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਨੁਕਸ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਐਕਸ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਿਆਂ ਸਮੇਤ ਲਿੰਕ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। PH ਅਤੇ PI ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਡਿਪੋ ਨੋਟ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ। ਟਰਾਇਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਸਾਡੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(8) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਖਾ ਕੋਲਹਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, (1) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ 'ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ"। ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ

Pashori Lal and another v. Punjab State (S. S. Dewan, J.)

(1) ਏਆਈਆਰ 1963 ਐਸਸੀ 1531.

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਨਾਕਾਫੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(9) *in my opinion* ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ, ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਢੁਕਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਖੁਦ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 428 ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“428 (1) ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ, ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਖੁਦ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। , ਜਾਂ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੈ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ।

(2) ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਾਂ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਉੱਥੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ।

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੇਕਰ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਣੇ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣਗੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ 428, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੇ ਇੱਕ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਐੱਮ. ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ, ਜੇ.)

(10) ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਤਾ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(11) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਰੂਪਨਗਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ. ਅਪੀਲ ਨੰ: 33/1978 ਅਤੇ 32/1978 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਗੇ। ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ 17 ਮਈ, 1979 ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਇਹ ਦੇਖਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਐਚ.ਐਸ. ਬੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜੇਬਾ

ਐਮ.ਆਰ. ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸੀ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ ਜੇ. ਜੇ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬਦਾਰ।

1976 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1083।

26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1979

ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ (ਐਲਆਈਵੀ ਆਫ 1959)- ਧਾਰਾ 2(1) (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਅਤੇ 25— ਇੱਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਜਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ, - ਮੁੜ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਵਿਜ਼ੂਅਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ- ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਬਾਂਹ' ਅਤੇ 'ਬਾਰੂਦ' 'ਤੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ—ਦੋਸ਼ੀ—ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰ ਐਕਟ 1959 ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵੀ 'ਹਥਿਆਰਾਂ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਈਵ ਕਾਰਤੂਸ 'ਬਾਰੂਦ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। 1)(b) ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੇਸੀ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਜਿੰਦਾ ਕੈਟਰਿਜ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਗਰੀ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖ 'ਹਥਿਆਰ' ਅਤੇ 'ਬਾਰੂਦ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।